

**III KONGRES PEDAGOGA
FIZIČKE KULTURE
JUGOSLAVIJE**

ZBORNİK RADOVA

ORGANIZATORI

**SAVEZ PEDAGOGA
FIZIČKE KULTURE
JUGOSLAVIJE**

**ZAJEDNICA FAKULTETA
FIZIČKE KULTURE
JUGOSLAVIJE**

**SAVEZ PEDAGOGA
FIZIČKE KULTURE
VOJVODINE**

**FAKULTET FIZIČKE
KULTURE UNIVERZITETA
U NOVOM SADU**

**NOVI SAD
19. 20. i 21. XI 1987.**

Kosinac, Z., D. Bonacin, Zadar

NASTAVNIK KAO ČINILAC I NASTAVA KAO PROCES U OČIMA STUDENATA

Studentska populacija je poslednja karika u lancu kompleksnog edukacionog sistematskog društvenog utjecaja u fizičkoj kulturi kojem su podvrgnuti novi naraštaji.

Vrijednost tjelesnog vježbanja u cjelini koje studenti nose sa sobom izuzetno su značajne, jer će ih upravo ova populacija u najskorijem vremenu biti u mogućnosti prenositi, s pozicije roditelja, stručnjaka, pedagoga, kulturnih radnika Nastavnika koji sa njima radi i nastavu u kojoj sudjeluju studenti su u stanju da ocjene vrlo kritički i racionalno. Njihovi stavovi moraju nam biti poznati, jer mogu poslužiti za unapređivanje rada u tjelesnom vježbanju.

Iz tih razloga izvršeno je istraživanje na uzorku od 505 studenata Sveučilišta u Splitu, kojima su registrirani njihovi temeljni stavovi, interesi i potrebe u prostoru procesa nastave TZK-e. Stavovi prema nastavniku su postavljeni u funkciju temeljnog nosioca informacija, a sistem evaluacije nastavnog procesa u funkciju vrijednosnog skupa koji od akcije nastavnika direktno zavisi.

Transformacija osnovnih rezultata učinjena je regresionom analizom i kanoničkom korelacijskom analizom.

Rezultati i diskusija

Regresione analize i u prostoru definiranja nastavnika kao stručnjaka i u prostoru definiranja pedagoških obilježja nastavnika odražavaju nezadovoljavajuće stanje tjelesnog vježbanja studenata u tretiranoj sredini (Split) (Tabela 1 i 2). Očito da rezultati odražavaju želje i potrebe studenata u zadovoljavanju njihovih interesa. Tu se u prvom redu misli na prostorne kapacitete, organizacijske oblike rada koji omogućavaju zadovoljavanje individu-

alnih potreba kao i sistem evaluacije aktiviteta i zalaganja studenata. Iz ovog se može izvesti zaključak da studenti očekuju da upravo stručan i pedagoški osposobljen nastavnik osigura ove zahtjeve. Činjenica je također da studenti očekuju da makakve materijalne i prostorne uvjete samo takav nastavnik može odgovarajuće oplemeniti i osmisliti.

Nastavnik je kvalificirana osoba od koje studenti s pravom očekuju da im pomogne u stvaranju materijalnih osnova kao preduvjet za zadovoljavanje potreba za kretanjem, koje se može dovesti u vezu sa opterećenjem u toku studiranja. Karakterističan je odnos student-nastavnik, koji se bazira slobodnijim formama komunikacije, kao i raznolikim sadržajima i oblicima tjelesnog vježbanja.

Da bi se ovo moglo ostvariti, nastavnik nužno mora posjedovati određeno pedagoško iskustvo i visoki kulturološki nivo. Posebno je vrijedno istaći da studenti izražavaju želju za određenim preciznijim i objektivnijim vrednovanjima svoga angažmana od strane nastavnika. I u ovom istraživanju potvrđen je faktor čovjek-nastavnik kao činilac od kojeg u velikoj mjeri zavisi uspješnost nastave kao procesa.

Poseban značaj studenti pridaju kulturnom statusu nastavnika. Naime, riječ je o tome da i sami studenti posjeduju i dobivaju zavidnu razinu općih kulturoloških informacija što može nastavnika TZK u komunikaciji dovesti u vrlo nezgodnu situaciju. Nadalje, zbog velikih programskih opterećenja u režimu samog studija, studenti očekuju od nastavnika TZK da im organizira i ponudi takve sadržaje koji će biti u funkciji rasterećenja, oporavka i lakšeg savladavanja stručnih programskih obaveza njihova studija.

Kanonička korelacijska analiza proizvela je sva tri značajna para faktora (Tabela 4). Prvi po strukturi je identičan onom kod osnovaca i srednjoškolaca s time što se ukupni uticaj nastavnika proširuje i na tjelesno vježbanje izvan nastave. U stvari pojava varijable SATI na prvom kanoničkom faktoru posljedica je stvarne potrebe studenata za slobodnim tjelesnim vježbanjem.

Očito je da određena potreba postoji i kod osnovaca i kod srednjoškolaca, ali oni nisu svjesni u tolikoj mjeri ili bar ne pridaju svjesnu važnost kao što to čine studenti.

Tabela 1. - Regresija varijable STRU

	R	Q(R)	P-R	B	P	S-B	Q(B)	F(B)
1.	.09	.04	-.07	-.07	-.67	.05	.10	.20
2.	.13	.00	.02	.02	.21	.05	.73	.29
3.	.22	.00	.08	.09	1.95	.05	.06	.48
4.	.27	.00	.13	.16	4.32	.05	.00	.59
5.	.17	.00	-.02	-.02	.37	.05	.67	.37
6.	.17	.00	.03	.03	.46	.05	.58	.37
7.	.24	.00	.05	.05	1.30	.05	.30	.53
8.	.20	.00	.03	.03	.660	.05	.57	.44
9.	.21	.00	.04	.04	.90	.05	.57	.46
10.	.25	.00	.05	.05	1.32	.05	.32	.55
11.	.11	.01	-.02	-.02	.17	.04	.72	.24
12.	.24	.00	.05	.05	1.23	.05	.32	.53
13.	.10	.02	-.04	-.04	-.41	.05	.62	.22
14.	.16	.00	-.03	-.04	-.61	.05	.55	.35
15.	.31	.00	.16	.17	5.19	.05	.00	.68
16.	.23	.00	.05	.05	1.22	.05	.27	.51
17.	.31	.00	.13	.14	4.39	.05	.00	.68
18.	.08	.07	-.01	-.01	-.12	.04	.74	.18
	DLT	S-DLT	RO	F	DF1	DF2	Q	
	.21	.89	.46	7.06	18	486	.00	

FK32 T2

Tabela 2. - Regresija varijable PEDA

	R	Q(R)	P-R	B	P	S-B	Q(B)	F(B)
1.	.11	.01	.05	-.05	-.57	.04	.24	.22
2.	.13	.00	-.02	-.02	-.20	.05	.74	.25
3.	.19	.00	.02	.02	.41	.05	.65	.37
4.	.25	.00	.10	.12	2.91	.05	.03	.49
5.	.13	.00	-.05	-.05	-.70	.05	.26	.25
6.	.16	.00	.02	.02	.37	.05	.62	.31
7.	.27	.00	.07	.08	2.18	.05	.11	.53
8.	.17	.00	-.06	-.07	1.22	.05	.15	.33
9.	.25	.00	.06	.07	1.74	.05	.18	.49
10.	.32	.00	.10	.12	3.69	.05	.02	.63

11.	.14	.00	-.00	-.00	-.04	.04	.94	.27
12.	.29	.00	.06	.06	1.87	.05	.19	.57
13.	.20	.00	.04	.04	.89	.04	.68	.39
14.	.21	.00	-.03	-.03	-.73	.05	.52	.41
15.	.29	.00	.12	.13	3.69	.05	.01	.57
16.	.24	.00	.02	.02	.41	.05	.71	.47
17.	.41	.00	.23	.25	10.16	.05	.00	.80
18.	.17	.00	.07	.07	1.21	.04	.09	.33
	DLT	S-DLT	RO	F	DF1	DF2	Q	
	26	.86	.51	9.53	18	486	.00	

Tabela 3. - Regresija varijable KULT

	R	Q(R)	P-R	B	P	S-B	Q(B)	F(B)
1.	.12	.01	.03	.03	-.36	.05	.52	.25
2.	.13	.00	.02	.02	-.29	.05	.65	.27
3.	.20	.00	.04	.04	.83	.05	.61	.42
4.	.18	.00	.03	.04	.69	.05	.52	.38
5.	.13	.00	.00	.00	.06	.05	.92	.27
6.	.13	.00	.04	.04	.58	.05	.65	.27
7.	.32	.00	.13	.15	4.76	.05	.00	.68
8.	.27	.00	.07	.08	2.27	.05	.10	.57
9.	.19	.00	-.04	-.05	-.90	.05	.62	.40
10.	.23	.00	-.02	-.03	-.59	.05	.63	.49
11.	.12	.01	-.04	-.04	-.49	.04	.64	.25
12.	.25	.00	.03	.03	.80	.05	.53	.53
13.	.15	.00	-.04	-.04	-.59	.05	.59	.32
14.	.31	.00	.12	.13	4.18	.05	.01	.66
15.	.29	.00	.09	.09	2.72	.05	.04	.61
16.	.29	.00	.11	.11	3.20	.05	.02	.61
17.	.31	.00	.12	.13	4.03	.05	.01	.66
18.	.15	.00	.06	.06	.87	.04	.18	.32

Uostalom analize posljednje reforme između ostalog ukazuju da sistem školovanja i u osnovnom i u srednjem usmjerenom obrazovanju stavljaju učenika pred velike zahtjeve, često puta i iznad njihovih adaptivnih kapaciteta.

Kanonička korelacija analiza

TABELA 4.

Faktorska struktura lijevog seta				Faktorska struktura desnog seta			
1. AKTI	.23	.09	.09	STRU	.78	-.04	-.63
2. SLOB	.28	.06	-.06	PEDA	.88	-.43	.21
3. IZRA	.43	.13	-.23	KULT	.79	.57	.25
4. PROS	.50	-.12	-.37				
5. SPRA	.30	.08	-.29				
6. DRUS	.33	-.03	-.18				
7. USKO	.60	.29	.16				
8. URAD	.45	.44	-.06				
9. NAVI	.47	-.12	-.01				
10. OBRA	.58	-.21	.07				
11. SOCI	.27	-.03	.06				
12. ZDRA	.57	-.04	.07				
13. SPOR	.34	-.13	.39				
14. OSTA	.49	.44	-.40				
15. BROJ	.63	.13	.26				
16. OPIS	.55	.26	.04				
17. ŠDFK	.75	-.21	.19				
18. SATI	.30	-.03	.41				

Testiranje značajnosti

R	R ²	2	DF	LAMDA	F
.57	.32	617.71	54.00	.60	.00
.28	.08	148.21	43.00	.88	.00
.20	.04	48.81	16.00	.96	.00

Nadalje, poznato je da opterećenja po svom karakteru su pretežno statička, što ukazuje prijevremeni zamor. Međutim, učenici osnovnih škola pretežno izlaz traže u pasivnim oblicima odmora (spavanje, čitanje, gledanja TV i sl.).

Studentima, međutim, to nije dovoljno pa od svog nastavnika očekuju da im ponudi organizirane forme kroz koje će na aktivan način zadovoljiti bio psiho-sociološke potrebe za kretanjem.

Faktorska struktura preostalih faktora potvrđuje pretpostavku po kojoj su studenti već gotovo formirane ličnosti sposobne da postavljaju precizne zahtjeve, kritični su prema okolini pa i očekuju od svog nastavnika slične stavove i oblike ponašanja.

Očigledno je da pri izboru kadra za nastavu TZK sa studentima treba voditi računa i o pedagoškoj zrelosti nastavnika, koji će ostvariti aktivnu komunikaciju sa studentima poštujući i uvažavajući pri tom karakteristike te dobne skupine.

Treći kanonički faktor je specifično strukturiran na način da odvaja nastavnika kao konvencionalnog stručnjaka obrazovanog da realizira obavezni program, od postupka istog tog nastavnika u slobodnom vremenu, od kojeg se očekuje neformalno i slobodnije ponašanje.

Budući da nastavnik TZK kao kompleksan fenomen pruža svojim bogatstvom sadržaja i oblika široki spektar komunikacije, ovakav zahtjev je poželjan i prihvatljiv tim više što se radi o odraslim osobama-studentima.

ZAKLJUČAK

Provedena analiza na uzorku od 505 studenata Sveučilišta u Splitu nesumnjivo ukazuje da je funkcija nastavnika TZK mnogo značajnija nego što se to obično smatra.

Nastavnik je kvalificirana osoba od koje studenti s pravom očekuju da im pomogne u stvaranju materijalnih osnova kao preduvjet za zadovoljavanje potreba za kretanjem, koja se može dovesti u vezu sa opterećenjem u toku studiranja. Karakterističan je odnos student-nastavnik koji se bazira u slobodnijim formama komunikacije i raznolikim sadržajima i oblicima tjelesnog vježbanja.

Da bi se ovo moglo ostvariti, nastavnik nužno mora posjedovati određeno pedagoško iskustvo i visoki kulturološki nivo.

Posebno je vrijedno istaći da studenti izražavaju želju za određenim preciznijim objektivnijim vrednovanjima svoga angažmana od strane nastavnika.

I u ovom istraživanju potvrđen je faktor čovjek-nastavnik kao činilac od kojeg u velikoj mjeri zavisi uspješnost nastave kao procesa.

(Literatura kod autora).